

tri dijake zaradi vender le prerokovnjaškega življenja in najhujega mej njimi izključili. Izključili pak bi bili tudi jednega plemiča, ko ne bi bili prisiljeni jemati ozir na njegovo plemstvo. Potepuh je ostal še v šoli.<sup>11)</sup> L. 1664. zasačili so tri dijake pri tatvini. Jednega, sina poštene rodovine (pač plemenite), izpustili so tekoj, druga dva pak so priprli, a izpustili so ju skrivaj, bojé se, da ne bi unega, plemiča kompromitovali.

(Dalje prihodnjič.)

## Knjiga Slovénka

v  
dobah XVI. XVII veka.

V. Peti v tem veku smé se imenovati **Baron Janez Bajkart Valvasor**. Rojen je bil Valvasor v Ljubljani 28. majnika 1641. Učil se je najprej pri Jezuitih. Da se v vednostih še bolj izomika, potuje po mnogih vnanjih deželah, po Nemškem, Laškem, Afrikanskem, vzlasti po Francoskem. Ko potovaje po mnogih deželah vidi, da lepa njegova domovina je silo malo znana drugod, se mu milo storí, in vžge se mu v srcu iskreni namen, domačim in ptujim pokazati njeno krasoto. Kar si je namenil, to tudi zvesto spolni; toda — véliko delo njegovo, domovini na slavo, povžije vse véliko njegovo premoženje tako, da prej premožni mož umre ubožen v Krškem 19. septembra l. 1693.

Sam laške krvi pisal je J. B. Valvasor v duhu tedanje dobe nekaj latinski, nekaj nemški, vmes malo slovénski, vendar premnogo na slavo in korist ne le vojvodini Kranjski, marveč Slovencem sploh in deloma tudi Slovanom.

Med mnogimi književnimi deli njegovimi so nam posebej znamenita na pr.: *Topographia Ducatus Carnioliae modernae, Arcium Lambergianarum, castellorum et dominorum in Carniolia l. 1679. ...*, *Archi-Ducatus Carinthiae modernae, Carinthiae Salisburgensis l. 1681.*; *Charta Geographica Carnioliae, Carinthiae, Croatiae l. 1685. itd.* — „Slava Valvasorjeva“ je pa „Slava Vojvodine Kranjske“ s temle celim naslovom:

Die  
  
des  
**Hertzogthums Crain.**

Das ist,

Wahre, gründliche, und recht eigentliche Gelegen- und Beschaffenheit dieses, in manchen alten u. neuen Geschicht-Büchern zwar rühmlich berührten, doch bishero nie annoch recht beschriebenen Römisch-Keyserlichen herrlichen Erblandes, Anjetzo, Vermittelst einer vollkommenen und ausführlichen Erzählung aller seiner Landschaften, Böden, Felder, Wälder, Berge, fließenden und stehenden Wassern, unterirdischer Berg-Seen, bevorab dess Welt-berühmten Cirknitzer Wunder-Sees, auch verwunderlicher Grotten, und viel andrer ungemeiner Natur-Wunder, imgleichen der Gewächse, Mineralien, Bergwercke, Edeligesteine, alter Müntz-Stücken, Thiere, Vögel, Fische etc.; überdas auch der Gebiete, Herrschaften, Schlösser, Städte, Märckten, Grents-Häuser und Festungen, und deren so wol vormaligen, als heutigen Besitzer oder Vorsteher, Gebieter, Einwohner, Sprachen, Sitten, Trachten, Gewerben, Handthierungen, Religion, Heiligen, Patriarchen, Bischöffen, Orden, Pfarren, Kirchen, Klöster etc.; Regiments-Würden, Aemter, Gerichten, Ständen und Familien; wie auch der Lands-Fürsten, Jahr-Geschichte, alter und neuer Denckwürdigkeiten: Durch selbst-eigene gantz genaue Erkündigung, Untersuchung, Er-

<sup>11)</sup> Ibid.